

LEDA DOGODKOV" ST. 8

MARŠAL STALIN

O ZMAGAN RDEČE ARMADĚ

OB TRETJEM VOJNEM OKTOBRU
OB 26. OBLETNICI RDEČE ARMADĚ
OB TRETJEM VOJNEM PRVEM MAJU

Izdaja oddelek za informacije in propagando pri SNOS

KIX

K17

Zaradi tehničnih ovir nam ni bilo mogoče v celoti objaviti govora in Dnevnega povelja J.V. Stalina o priliki 26-te obletnice Velike Oktobrske Socialistične Revolucije takoj po obletnici in ju zato priobčujemo skupaj z Dnevnim poveljem, izdanim ob 26-ti obletnici Rdeče Armade. Namesto uvoda priobčujemo članek zdaj že pokojnega člana Centralnega Komiteta Vsezvezne Komunistične Partije (boljševikov), starega boljševika in znanega pisca zgodovine Partije, Jemeljana Jaroslavskega, ker bodo njegove vrstice najbolj nazorno potrdilo dalekovidnosti modre Stalinove politike in njegovih prejšnjih govorov.

A.

N 27.12.1960/3390

Jemeljan Jaroslavskij:

Tretja vojna obletnica oktobra

(Ob šestindvajsetletnici Velike Oktobrske Socialistične Revolucije)

Dežela tretjič praznuje oktobrsko obletnico ob okolnostih najsrditeljše krvave vojne. Vsi smo praznovali to obletnico v polnem prepričanju, da bo Rdeča Armada zmagala, uverjeni, da se končna zmaga približuje. Spomnimo se samo radostnih dni osvoboditve Kijeva itd. Razmerje sil na sovjetsko-nemški fronti se je korenito izpremenilo. Sile naše Sovjetske Zveze so zrastle, postale krepkejše, pobuda je prešla v naše roke, v roke zaveznikov, sile hitlerjevske Nemčije so izpodjedene do kraja, hitlerjevska koalicija poka po vseh šivih.

Dogodki so dokazali, da je Stalin modro predvideval tek vojne, njene razvojne težnje. Kaj je pridobila in izgubila fašistična Nemčija, ko je verolomno raztrgala nenapadalni pakt? V svojem govoru 3. julija 1941. leta je tov. Stalin dejal:

„S tem je pridobila neko prednost v vojaškem pogledu, ki je začasnega značaja, politično pa je izgubila, zakaj razkrinkala se je pred vsem svetom kot krvavi napadalec. Ne more biti dvoma, da tačasna vojaška prednost pomeni za Nemčijo samo epizodo, medtem ko bo velika politična prednost Sovjetske Zveze postala činitelj, na katerem bodo temeljili odločilni uspehi Rdeče Armade v vojni s fašistično Nemčijo.“

Vse pravkar rečeno je tek vojne potrdil od besede do besede. Vse prednosti nenadnega nemškega napada so likvidirane, prav tako tudi vsečasne prednosti, ki jih je imela Nemčija v vojaški tehniki in v vojskovanju. Nemška vojska se je srečala s tako silo kakor še nikoli, naletela je na tak odpor, ki mu ni bila kos. Ne glede na ozemeljske pridobitve so že v prvih tednih vojne Nemci izgubili kadre svojih najboljših udarnih divizij, ki so bili bodisi ubiti ali ranjeni. Izgube so bile tako ogromne, da je bila pred očmi vsega sveta razkrinkana bajka o nepremagljivosti hitlerjevcev.

Jeseni 1941. leta je Hitler oznanil, da je naloga uničenja Rdeče Armade izpolnjena. Leningrad je bil blokiran, Rostov zavzet, Nemci so se bližali Kavkazu, po osvojitvi Smolenska so Nemci šli nad Moskvo in oznanjali, da jih samo še nekaj dni loči od obkolitve in osvojitve Moskve. Hitler se je bahal, da je usoda Rdeče Armade in Moskve odločena.

Ni bilo lahko organizirati tak odpor pobesnelemu sovragu. Samo spomnimo se: Ukrajina, Doneška kotlina, — viri življenjskih potrebščin in industrije, vse je bilo v rokah sovražnika. Na vzhod je tekel nenehni potok evakuacije. Vojna industrija in vojaška organizacija Anglije in Amerike še nista bili tako razviti, da bi mogla Rdeča Armada takoj uživati kako bistvenejšo pomoč zapada. Toda izpopolnjevanje Rdeče Armade je bilo že v polnem toku. 1941. leta se je začela splošna vojaška priprava državljanov Sovjetske Zveze. Ko je Stalin pozval k obrambi Moskve, so se odzvali tisoči in tisoči borcev, pripravljeni dati življenje za Domovino.

Poročilo tov. Stalina na svečani seji moskovskega Sovjeta 6. nov. 1941. in govor na paradi 7. nov. 1941. sta imela za posledico porast energije in zaupanja v zmago nad sovragom. V srcih sovjetskih državljanov je rastlo prepričanje, da so uspehi hitlerjevcev samo začasni, da ni daleč čas njihovega poraza. Ta čas je nastopil. Rdeča Armada je prizadejala hitlerjevcem poraz isti trenutek, ko so se imeli že za zmagovalce. Poraz pod Moskvo 1941. leta je bil prvi njihov poraz. Dohodi k Moskvi so postali za Nemce grob, iz Moskve pa je preko vsega sveta odmeval Stalinov poziv na neusmiljeno borbo z osvajalci.

Oktober in november 1941. sta bila začetek takih operacij Rdeče Armade, ki so pokazale, da se ne zna samo uspešno braniti, temveč tudi napadati in prizadevati hitlerjevski vojski resne poraze. Tisti meseci so pokazali, kakšno silo predstavlja mogočna Sovjetska Zveza. Vojna proti osvajalcem se je spremenila v vsenarodno vojno. Sovjetska Zveza je postala nezlomljiva sila, ob kateri so se razbili udarci oklopno-tankovskih oddelkov hitlerjevske vojske. Propadli so načrti hitlerjevskih strategov, ki so merili na bliskovito vojno. Vse ljudstvo, vsa dežela se je strnila okrog voditelja tov. Stalina, pod čigar vodstvom je tem v gigantskem spopadu dveh sil Rdeča Armada pod Moskvo razbila silnega, drznega in v svojo zmago prepričanega sovraga. Toda sovrag je bil še močan, vojna se je nadaljevala z nezmanjšano silo. 1942. leto je postalo leto še bolj nezaslišanih bitk, še večjih porazov fašističnih osvajačev.

Proti jeseni 1942. leta je sovražnik osvajal ogromna prostranstva naše dežele. Hitlerjevci so stali na dohodih h Groznemu, pri Mozdohu in Malhobeku, hitlerjevski planinci so se vzpenjali na kavkaške gore, na Elbrus; Nemci so se polastili bogate Doneške kotline, Kubana, stali so na obrežju Azovskega morja, Krima, prihrumeli so do Volge, do Stalingrada.

Tu, pred Stalingradom pa jih je čakala smrt.

O čem so sanjarili Nemci, ko so se njihove trume valile na Kavkaz? „Deutsche Ukrainische Zeitung“ je 8. septembra 1942. pisala:

„V aprilu 1918 so se nemške čete napotile iz Konstance preko Črnega morja v Batum. Bayarci so osvajali Kavkaz. Ko pomisliš, da so v teh letih nemške čete spet tam, da bi izpolnile obljube

1918. leta, tedaj jasno vidiš logiko svetovne zgodovine: zdaj se uresničuje zmaga Nemčije, ki je bila pred petindvajsetimi leti odložena.“

Logika zgodovine vendar tudi to pot ni bila na strani nemških osvajalcev. Ko so že mislili, da so zmagovalci, sta dve armadi stali pred nezaslišano obkolitvijo in uničenjem.

Vojna se je vršila pod najtežjimi pogoji.

Potem, ko se je 1941. leta izvršila evakuacija v Povolžje, na Ural, v Sibirijo in drugam, se je pomoč zaveznikov v vojaškem materialu in drugih potrebsčinah znatno okrepila.

Nastopil je drugi vojni Oktober. Na dan 25. obletnice Velike Oktobrske Socialistične Revolucije je tov. Stalin predstoječe naloge tako opredelil: uničiti hitlerjevsko državo in njene navdihovalce, uničiti hitlerjevsko vojsko in njene voditelje, razrušiti osovraženi „novi red“ v Evropi in podvreči njegove graditelje. Tov. Stalin je napovedal, da ni daleč tisti dan, ko bo sovrag spoznal silo novih udarcev Rdeče Armade. „Tudi mi bomo še praznovali“.

In naš praznik je prišel. Hitlerjevska vojska je bila pod Stalingradom obkoljena in uničena. To je bil udarec nezaslišane sile, ki je padel po najbolj izbrani nemški vojski. Po tem udarcu nemška vojska ni mogla več priti k sebi. Spomladi 1943 so bili Nemci vrženi s Kavkaza, osvobojen je bil znaten del Kubana, vsa rostovska pokrajina, pričelo se je osvobajanje Doneške kotline, polom pod Voronežem, osvobajanje Rževa, Gžatska, Vjazme. To je bil uvod v popolno uničenje nemške vojske, ki se je začel junija 1943.

V tem času so se še bolj okrepile sile Sovjetske Zveze in zaveznikov, usmerjene k uničenju hitlerjevcev. Sovjetska Zveza se je uveljavila kot mogočna država novega tipa, ki je v najtežjih okoliščinah pokazala svojo življenjsko moč, vztrajnost in moralno upravičenost svoje stvari. Samo ljudstvo, ki je brezmejno predano socialistični Domovini, predano sovjetskemu redu, je lahko prebilo težke preizkušnje vojne, hkrati pa porodilo doslej nezaslišane sile, potrebne za razbitje sovražnika. (Avtor tu omenja junaštvo sovjetskih ljudi, ki se mu divi ves svet, junaštvo mladine, junaštvo zaledja, tisočev, ki so dali svoje življenje v Domovinski Vojni.)

V teh vojnih letih je znatno zrasla organizatorična vloga Partije Lenina, Stalina, njen pomen kot vodilne sile, kot vera narodovih sil, kot bojnega odreda vsega ljudstva.

„V dneh vojne je Partija stopila pred nas kot navdihovalec in organizator borbe proti fašističnim osvajalcem.“ (Stalin)

Avtor potem navaja, da zdaj število članov in kandidatov Partije znaša 4,600.000, medtem ko jih je bilo pred vojno 3,400.000 ter nadaljuje:

„Mi pa vemo, da je v boju za domovino poginilo sto in sto tisoč komunistov, da je vstop v Partijo pomenil neredko gotovo

smrti. V vojnih letih se je zlasti jasno pokazalo, da v času vojne Partija postane še bolj zrasla z ljudstvom, da se je z množicami delovnega ljudstva še bolj povezala.“ (Stalin).

Če je bilo v maju 1943. sprejetih med kandidate Partije 16.717 ljudi, za člane VKP (b) pa 35.179, je bilo v avgustu sprejetih med kandidate 211.108, za člane pa 110.308. Koliko silovitih napadov je bilo v teh letih izvedenih, koliko smrtnih udarcev so borci Rdeče Armade prizadejali sovragu, ko je šlo za Domovino in je bilo treba na tej poti pomesti vse pred seboj!

Zdaj vsi vidijo, kaj pomeni stalinska socialistična industrializacija Sovjetske Zveze. Samo na podlagi njenih uspehov je bilo mogoče nekajkrat povečati proizvodnjo letal, tankov, topov. Ena sama tovarna za topove je svojo proizvodnjo povečala 18 krat. (Avtor tu našteva še druge primere in nadaljuje:) Nemci so hvalili svojo tehniko. Vojna je dokazala, da je v Sovjetski Zvezi tehnična misel najnaprednejša. Kakor hitro so se Nemci oborožili s tanki tipa „Tiger“ in motoriziranimi topovi tipa „Ferdinand“, s katerimi so hoteli izvojevati odločitve, so sovjetske tovarne že organizirale proizvodstvo tisočev topov, ki bijejo „Tigre“ in „Ferdinande“. Našim tankom tipa „Lavočk“ in „S“ ni enakih v hitrosti. Naše odlično letalstvo zdaj sovragu prizadeva smrtno udarce. Artilerijske grupacije, ustvarjene po Stalinovi zamisli, prizadevajo sovragu najbolj uničujoče udarce.

Ustvarili smo možnost napredka v transportu, v kovinski industriji, v proizvodnji električne industrije. Sovražnik je mislil, da bo z okupacijo ozemlja, ki ima najgostejšo železniško omrežje, z osvojitvijo polj in kovin Ukrajine nas prisilil h kapitulaciji. Toda sovjetski transport je navzlic največjim težkočam premagal vse ovire ter prevažal premog ter železo in vse, kar je potrebno za fronto. Poglejte s kakšno ljubeznijo se obnavlja industrija v prej okupiranih pokrajinah! Doneška kotlina je spet pričela dajati premog in železnice se naglo obnavljajo. V času vojne so bili ustvarjeni na vzhodu novi kombinati in nove tovarne, tako v Magnitogorsku, Čeljabinsku in Kuznjecku, kjer so največje elektrarne in tovarne aluminija v Sibiriji. V Čeljabinsku imamo novo elektrotraktorsko tovarno, tovarno za tanke, zgrajena je severnopečorska železnica, nove železnice v rajonu Volge ter na desetine drugih po vsej Sovjetski Zvezi. V srednji Aziji je zrasel gigantski metalurški kombinat.

V vsem tem se kaže veliki in globoki patriotizem sovjetskega ljudstva — delavskega razreda, kolhozniškega kmeta in inteligence, ki ne štedi sil za uničenje sovražnika.

Vse kulturne sile dežele so se lotile reševanja te naloge, sestoječe v uničenju sovražnika. Sovjetska inteligenca je pokazala, kako velika sila je. Hitlerjevci so sanjarili o tem, kako bodo uničili kulturo v deželi. Toda ni take sile, ki bi mogla uničiti kulturo velikega ruskega naroda in drugih narodov Sovjetske Zveze. Ona je v času vojne nudila nove dokaze svoje življenjske sile in lepote. V literaturi, v glasbi in na vseh

področjih umetnosti, v teoretičnih in praktičnih vedah ter na področju tehnike smo stopili za mnogo let naprej, med tem, ko je bila hitlerjevska Nemčija po zaslugi fašističnih banditov vržena za nekoliko let nazaj.

V začetku 1943. l. se je socialistična država znašla v novem razdobju vojne, ki se je bilo začelo 5. julija 1943. s porazom Nemcev pri Orlu in Bjelgorodu.

„Če je bitka pod Stalingradom označevala zaton hitlerjevske vojske, je bitka pred Kurskom nakazala njeno katastrofo.“

Tako je tov. Stalin označil likvidacijo bjelgorodskega in orlovskega bojišča.

Že zapada prvi sneg. Naj sovražnik ve, da je pred njim pogin, naj hitlerjevska Nemčija pomni, da bo kmalu izkopan grob za podle osvajalce pod Leningradom in na vsem ozemlju, ki ga imajo še zasedenega. Blizu je dan, ko noben Nemeč, ki je prišel podjarmit našo deželo, ne bo ostal več na naši zemlji.

Neugasljiv je ogenj velike ljubezni do domovine, do VKP (b), organizatorja naših zmag in brezmejna je predanost slavnemu voditelju narodov, maršalu Sovjetske Zveze, tovarišu Stalinu, navdihovalcu Rdeče Armade in vseh sovjetskih ljudi, ki se do zmagovitega konca bore z osovražnim sovragom. Neugasljiv je ogenj sovraštva do gnusnega sovražnika človeštva in želja po maščevanju za vsa hudodelstva tira Rdečo Armado naprej.

Rdeča Armada je pridobila ogromne vojne izkušnje. Na fronti, dolgi okrog 2.000 km, je prevzela iniciativo v svoje roke in postala grozna sila: nezadržno goni sovražnika iz naše dežele. Rdeča Armada čvrsto koraka naprej, saj jo vodi k zmagi tov. Stalin, maršal Sovjetske Zveze, saj brani čast, svobodo in dostojanstvo ter neodvisnost sovjetskih narodov, srečo bodočih pokolenj in nedotakljivost miru za vse narode, saj izpolnjuje voljo svojega ljudstva, enodušnega in silnega.

Danes so vsa srca sovjetskih ljudi polna enega čustva in ene misli: očistiti našo prekrasno Domovino od podlih fašističnih gadov, podvojiti, potrojiti, podesetoriti sile, vse žrtvovati za dosego tega smotra. Evo, v čem živi in bo živelo sovjetsko ljudstvo! To ljudstvo ve, da bo za zmago treba storiti še marsikaj in bo storilo strnjeno okrog sovjetske oblasti, VKP (b) in svojega modrega voditelja, tovariša Stalina. K njemu, k voditelju svojemu in zastavonoši pošilja danes svoja najlepša čustva, svoje najlepše misli ljudstvo ne le v deželi sovjetov, marveč tudi v drugih deželah, ki so se dvignile proti fašizmu. Njemu so namenjene besede iz himne Partije boljševikov: „Ti ponos si ljudstva, si modrost ljudstva, ti srce si ljudstva, si njegova vest!“

Poročilo

J. V. Stalina, predsednika Državnega Obrambnega Odbora,
na slavnostni seji Moskovskega Sovjeta odposlancev delov-
nega ljudstva, partijskih in socialnih organizacij mesta Moskve
dne 6. novembra 1943

Tovariši!

Danes praznujejo narodi Sovjetske Zveze 26-letnico Velike Oktobrske Socialistične Revolucije. Tretjič slavimo ta dan v Domovinski Vojni. Oktobra 1941 je preživljala naša Domovina težke dneve. Sovražnik je zasedel velike predele naše dežele, naša vojska se je morala umikati. Potrebni so bili veliki napori armade in ljudstva, da smo ustavili sovražnika in mu prizadeli težak udarec pod Moskvo.

Oktobra 1942 se je nevarnost za našo Domovino še povečala. Sovražnik je stal tedaj kakih 150 km daleč od Moskve, vdrl v Stalingrad in se boril v predgorjih Kavkaza. Toda niti v teh težkih dneh vojska in ljudstvo nista obupala, temveč sta vztrajno prenašala vse te preizkušnje. V sebi sta našla moči, da ustavita sovražnika in mu zadata protiudarec. Zvesta oporoki velikega Lenina sta brez ozira na napore in žrtve branila pridobitve Oktobrske Revolucije. Kakor je znano, ti napori vojske in ljudstva niso bili zaman. Kmalu po oktobrskih dneh preteklega leta je naša vojska prešla v ofenzivo in prizadejala sovražniku nov težak udarec najprej pri Stalingradu, na Kavkazu in v pokrajini srednjega Dona, potem pa na začetku 1943 pri Velikih Lukah, pri Leningradu ter v pokrajini Rževa in Vjazme. Od tedaj Rdeča Armada ni več izpustila iniciative iz svojih rok. Njeni udarci so v teku poletja tega leta postajali vse močnejši, njeno vojaško mojstrstvo je naraščalo od meseca do meseca. Od tistih dni so dosegle naše čete velike zmage. Nemci doživljajo poraz za porazom. Kljub vsemu prizadevanju sovražnik na vsej sovjetsko-nemški fronti ni dosegel niti enega količkaj resnega uspeha.

1. Leto velikega preobrafa v teku vojne

Preteklo leto — leto od 25. do 26. obletnice Oktobra — pomeni preobrat v Domovinski Vojni. To leto pomeni preobrat predvsem zato, ker je v tem letu Rdeči Armadi prvikrat od začetka vojne uspelo, da je izvedla veliko poletno ofenzivo proti nemškim četam, pri čemer so bile nemške čete spričo udarcev naših čet prisiljene naglo zapuščati okupirano ozemlje in so se često samo z begom rešile obkolitve. Pri tem so puščale na bojišču velike količine materiala, vojne opreme, skladišča z orožjem in municijo ter ranjene vojake in oficirje. Na ta način so bili uspehi naše poletne ofenzive v drugi polovici tega leta nadaljevanje in zaključek uspehov naše zimske ofenzive na začetku tega leta.

Zdaj ko je Rdeča Armada pri razvijanju uspehov zimske ofenzive nemškim četam prizadejala težak udarec poleti, lahko smatramo, da je enkrat za vselej pokopana bajka o tem, da Rdeča Armada poleti ne more uspešno prodirati. Preteklo leto je pokazalo, da lahko prodira Rdeča Armada poleti prav tako kot pozimi. V teh ofenzivnih operacijah preteklega leta se je našim četam v bojih na srednjem odseku fronte posrečilo napredovati do 500 km, na jugu pa do 1300 km. Pri tem so osvobodile približno 1 milijon kv. km ozemlja, t. j. skoro dve tretjini sovjetske dežele, ki jo je sovražnik začasno zasedel. Pri tem so bile sovražne čete potisnjene od Vladikavkaza do Hersona, od Jelisine do Krivega roga, od Stalingrada do Kijeva, od Voroneža do Gomela, od Vjazme in Rževa do dohodov k Orši in Vitebsku. Ker Nemci sami niso verjeli v trajnost svojih uspehov na sovjetsko-nemški fronti, so že vnaprej, v teku dolgega razdobja gradili močne obrambne pasove, predvsem vzdolž velikih rek. Toda v bojih letošnjega leta niso rešile Nemcev niti reke niti močne utrdbe. Naše čete so razbile nemško obrambo in so samo v treh poletnih mesecih 1943 mojstrsko prešle štiri zelo resne vodne zapreke — Severni Donec, Desno, Sož in Dnjeper. Tu niti ne govorim o takih zaprekah, kot je bila nemška obrambna linija v pokrajini reke Mius zapadno od Rostova, ali pa obrambna linija v pokrajini reke Moločne pri Melitopolu. Zdaj Rdeča Armada uspešno razbija sovražnika na drugi strani Dnjepra.

To leto pomeni preobrat tudi zato, ker je Rdeči Armadi uspelo v razmeroma kratkem času zlomiti in streti najbolj izkušene stare kadre nemško-fašističnih čet, ter prekaliti in hkrati povečati svoje lastne kadre v uspešnih ofenzivnih bojih v teku leta.

V minulem letu je nemško-fašistična vojska v bojih na sovjetsko-nemški fronti izgubila čez 4 milijone vojakov in oficirjev, od tega najmanj 1.800.000 ubitih. Razen tega so Nemci izgubili v tem letu čez 14.000 letal, čez 25.000 tankov in najmanj 40.000 topov. Zdaj nemško-fašistična vojska ni več takšna, kot je bila na začetku vojne. Medtem ko je imela na začetku vojne zadostno količino izvežbanih kadrov, je zdaj zvođenela spričo novopečenih, mladih, neizkušenih oficirjev, ki jih Nemci v naglici mečejo

na fronto, ker nimajo niti potrebnih oficirskih rezerv niti časa, da bi jih izsolali.

Čisto drugo sliko nudi zdaj Rdeča Armada. Njeni kadri so se pomnožili in prekalili v uspešnih ofenzivnih bojih preteklega leta. Množina njenih vojaških kadrov raste in bo rasla, ker količina nujno potrebnih oficirskih rezerv daje tako časa kot tudi možnosti za šolanje mladih častniških kadrov in za njihovo postavljanje na odgovorna mesta. Značilno je to, da namesto 240 divizij, ki so stale prejšnje leto na naši fronti in med katerimi je bilo 179 nemških divizij, stoji letos pred fronto Rdeče Armade 257 divizij, med katerimi je 207 nemških. Nemci očitvidno računajo, da bodo mogli znižanje kakovosti svojih divizij nadoknaditi s povečanjem njihove količine. Toda poraz Nemcev v preteklem letu dokazuje, da slabše kakovosti divizij ni mogoče nadomestiti s povečano količino. S čiste vojaškega stališča sta poraz nemških čet na naši fronti ob koncu tega leta vnaprej odločila dva zelo važna dogodka: bitka pred Stalingradom in bitka pred Kurskom. Bitka pri Stalingradu se je končala z obkolitvijo nemške armade, ki je imela 300.000 mož. Tedaj je bilo razbitih in ujetih več kot tretjina obkoljenih čet. Zaradi boljše ponazoritve tega, v zgodovini največjega poraza, je treba vedeti, da je bilo po končani-stalingrajski bitki zbranih in pokopanih 147.200 ubitih nemških vojakov in oficirjev ter 46.700 ubitih sovjetskih vojakov in oficirjev. Stalingrad pomeni zaton moči nemško-fašistične vojske. Kot je znano, si Nemci po krvavi bitki pri Stalingradu niso več mogli opomoči. Kar se tiče bitke pri Kursku, se je ta končala z zlomom dveh osnovnih prodirajočih grupacij nemško-fašističnih čet in s prehodom naših čet v protinapad, ki se je potem razvil v silovito poletno ofenzivo Rdeče Armade. Bitka pri Kursku se je začela z ofenzivo Nemcev proti Kursku od severa in od juga. To je bil zadnji poskus Nemcev, da bi izvedli veliko poletno ofenzivo in za primer uspeha nadomestili izgubljeno. Kot je znano, je ta ofenziva propadla. Rdeča Armada ni samo ustavila nemške ofenzive, ampak je še sama prešla v ofenzivo in z nizom zaporednih udarcev v teku poletnih operacij pognala nemško-fašistične čete na drugo stran Dnjepra. Če je bitka pri Stalingradu napovedala zaton moči nemško-fašistične vojske, je bitka pred Kurskom nakazala njeno katastrofo.

Nazadnje pomeni to leto preobrat tudi zato, ker je uspešno prodiranje Rdeče Armade bistveno poslabšalo gospodarski in vojno-politični položaj fašistične Nemčije in jo privedlo v zelo resno krizo. Nemci so hoteli letos poleti izvesti uspešno ofenzivo na sovjetsko-nemški fronti, da bi si spet pridobili izgubljeno ozemlje in utrdili svojo omajano avtoriteto v Evropi. Toda Rdeča Armada je Nemcem prekrižala račune, odbila njihovo ofenzivo, sama prešla v ofenzivo in pognala Nemce na zapad ter s tem pomendrala avtoriteto nemškega orožja. Nemci so krenili po poti dolgotrajne vojne, začeli graditi obrambne črte in „zidove“ ter izjavili vsemu svetu, da so njihovi novi položaji nedostopni.

Toda Rdeča Armada je tudi tu prekrizala njihove račune, prebila njihove črte in „zidove“, uspešno nadaljuje prodiranje in jim ne da časa za podaljšanje vojne. Nemci so si hoteli izboljšati položaj na fronti s „totalno mobilizacijo“. Toda dogodki so tudi tu pokvarili račune Nemcev. Poletna operacija je pogoltnila že dve tretjini „totalno mobiliziranih“, pa ni videti, da bi to dejstvo prineslo kakšno izboljšanje položaja nemško-fašistične armade. Je mogoče, da bo treba izvesti še eno „totalno mobilizacijo“, vendar pa nimamo nobene osnove za trditev, da ponovitev takega ukrepa ne bo privedla do „totalnega“ zloma take države.

Nemci so računali, da bodo trdno držali Ukrajino, da bi izkoristili ukrajinske poljske pridelke za svojo vojsko in prebivalstvo, a doneški premog za tovarne in železniški promet v službi nemške vojske. Pa so se uračunali tudi v tem. V teku uspešnega prodiranja Rdeče Armade Nemci niso izgubili samo doneškega premoga, ampak tudi najbogatejše žitrodne predele Ukrajine, pri čemer nimamo razloga predpostavljati, da v najkrajšem času ne bodo izgubili še ostale Ukrajine. Razumljivo je, da so vse te napake v računih morale poslabšati in da so dejansko bistveno poslabšale gospodarski in vojno-politični položaj fašistične Nemčije. Fašistična Nemčija preživlja globoko krizo, ona stoji pred svojo katastrofo.

2. Vsenarodna pomoč fronti

Uspehi Rdeče Armade ne bi bili zmožni brez pomoči naroda, brez požrtvovalnega dela sovjetskih ljudi v tovarnah, podjetjih, premogovnikih in drugih rudnikih, v prometu in poljedelstvu. Sovjetsko ljudstvo je pod težkimi pogoji vojne preskrbelo svojo vojsko z vsem, kar je najnujnejše potrebno, in stalno izpopolnjuje njeno vojno tehniko. Vso dobo vojne sovražniku ni uspelo prekositi naše armade v kakovosti oborožitve. Istočasno je naša industrija zalagala fronto z vedno večjimi količinami vojnega materiala. Preteklo leto pomeni preokret ne samo v poteku vojnih operacij, ampak tudi v delu našega zaledja. Pred nami niso več stale naloge kot je evakuacija podjetij na vzhod in prehod industrije v oborožitveno proizvodnjo. Sovjetska država ima zdaj urejeno vojno gospodarstvo, ki hitro raste. Vsi napor naroda so se mogli osredotočiti na okrepitev industrije in nadaljnjo izpopolnitev oborožitve, zlasti tankov, letal, topov in motoriziranega topništva. Pri tem smo dosegli velike uspehe. Oprajoč se na vsenarodno pomoč je Rdeča Armada neprestano dobivala bojno opremo, sipala na sovražnika milijone bomb, min in topovskih granat, pošiljala v boj tisoče tankov in letal. Po vsej pravici se sme reči, da bo požrtvovalno delo sovjetskih ljudi v zaledju zapisano v zgodovini vzperedno z junaško borbo Rdeče Armade kot brezprimeren podvig naroda v obrambi domovine. Delavci Sovjetske Zveze, ki so ustvarili v letih mirne graditve visoko razvito, močno socialistično industrijo, so v času Domovinske Vojne s pravim delovnim junaštvom razvili neumorno in živo

dele za pomoč fronti. Vsi vedo, da so hitlerjevci v vojni proti ZSSR imeli na razpolago ne samo zelo razvito industrijo Nemčije, ampak tudi razmerno močno razvito industrijo vazalnih in okupiranih dežel. Vendar pa hitlerjevci niso mogli ohraniti premoči v količini vojnega materiala, ki so jo imeli ob začetku vojne proti Sovjetski Zvezi. Če je zdaj likvidirana prejšnja sovražnikova premoč v množini tankov, letal, minometov in avtomatskih pušk, če zdaj naša armada ne občuti resnega pomanjkanja orožja, municije in vojne opreme, je to v prvi vrsti zasluga našega delavskega razreda.

Kmetje Sovjetske Zveze, ki so v letih mirne graditve na temelju kolhoznega reda pretvorili zaostalo poljedelstvo v napredno agrarno proizvodnjo, so v Domovinski Vojni pokazali v zgodovini vasi doslej neznano velik smisel za vsenarodne interese. S požrtvovalnim delom za pomoč fronti so pokazali, da smatra sovjetski kmet sedanjo vojno zoper Nemce za svojo stvar, za vojno, ki odloča o njegovem življenju in njegovi svobodi. Znano je, da je naša dežela z navalom fašističnih hord začasno izgubila važne poljedelske pokrajine Ukrajine, Dona in Kubana, pa so naši kolhozi in sovhozi kljub temu brez posebnih motenj zalagali našo armado z življenjskimi potrebščinami. Jasno je, da brez kolhoznega reda, brez požrtvovalnega dela kolhoznikov in kolhoznic ne bi mogli rešiti te tako težke naloge. Če naša vojska v tretjem letu vojne ne čuti pomanjkanja živil, če ima prebivalstvo dovolj hrane, a industrija surovin, tedaj se je s tem izpričala sila in življenjska sposobnost kolhoznega reda, patriotizem kolhoznega kmeta.

V veliko pomoč fronti je bil naš promet, v prvi vrsti železniški promet, a tudi rečni, morski in avtomobilski promet. Kakor je znano, je promet zelo važno sredstvo za zvezo med fronto in zaledjem. Lahko se izdelata velika količina orožja in municije, toda če se s pomočjo prometnih zvez ne pošlje na fronto pravočasno, lahko ostane zanjo brez koristi. Treba je reči, da je v zadevi pravočasnega dovoza orožja, municije, bojne opreme, živil itd. na fronto, vloga prometa usodne važnosti. Če se je kljub težavam vojnega časa in pomanjkanju kurjave posrečilo zalagati fronto z vsemi potrebščinami, gre za to priznanje v prvi vrsti našim prometnim delavcem in nameščencem.

Kar se tiče pomoči fronti, tudi naša inteligenca ne zaostaja za delavskim razredom in kmeti. Sovjetska inteligenca vdano dela za obrambo naše dežele, neprestano izpopolnjuje oborožitev Rdeče Armade, tehnike in organizacijo proizvodnje. Pomaga delavcem in kmetom dvigati industrijo in poljedelstvo in kljub vojnim razmeram razvija dalje sovjetsko znanost in kulturo. To dela čast naši inteligeni.

Vsi narodi Sovjetske Zveze so se enodušno dvignili v obrambo svoje domovine. Upravičeno so smatrali sedanjo Domovinsko Vojno za skupno stvar celotnega delovnega ljudstva, brez razlike narodnosti in veroizpovedi. Zdaj vidijo že hitlerjevski politiki sami, kako brezupno be-

dasti so bili njihovi računi o razdoru in spopadu med narodi Sovjetske Zveze. Prijateljstvo med narodi naše dežele je premagalo vse težave, vse preizkušnje vojne in se še bolj utrdilo v skupni borbi vseh sovjetskih ljudi proti fašističnim osvajalcem.

V tem je izvor moči Sovjetske Zveze.

Vodilna in usmerjajoča sila sovjetskega ljudstva je bila tako v letih mirne graditve kakor tudi v vojnem času Leninova Partija, boljševiška Partija. Nobena stranka še ni imela in nima pri ljudskih množicah tolikega ugleda, kot ga ima boljševiška Partija. To pa je tudi razumljivo. Pod vodstvom boljševiške Partije so si delavci, kmetje in inteligenca naše dežele izbojevali svobodo in zgradili socialistično družbo. V dnevih Domovinske Vojne je navdihovala in organizirala vsenarodni boj proti fašističnim osvajalcem. Organizatorično delo Partije je združilo in usmerilo k skupnemu cilju vse napore sovjetskih ljudi, s tem da je podredilo vse naše sile in sredstva delu za uničenje nasprotnika. Med vojno se je Partija še bolj spojila z narodom, še tesneje povezala s širokimi množicami delovnega ljudstva.

V tem je izvor moči naše države.

Sedanja vojna je z vso svojo močjo potrdila znane Leninove besede, da pomeni vojna vsestransko preizkušanje vseh materialnih in duhovnih sil vsakega naroda. Zgodovina vojn uči, da so to preizkušnje vzdržale samo tiste države, ki so svojega nasprotnika prekašale po razvoju in organizaciji gospodarstva, po izkušnosti, mojstrstvu in morali svojih čet, po vzdržljivosti in enotnosti naroda v vsem času vojne. Ravno taka država pa je naša država. Sovjetska država nikoli ni bila tako čvrsta in neomajna kot je zdaj, v tretjem letu vojne. Izkušnje vojne pričajo, da je sovjetski red ne samo najboljša oblika organizacije gospodarskega in kulturnega poleta dežele v letih mirne graditve, ampak tudi najboljša oblika mobilizacije vseh narodnih sil za odpor sovražniku v času vojne.

Sovjetska oblast, ki je bila vzpostavljena pred 26 leti, je v kratki zgodovinski dobi spremenila našo deželo v nezavzetno trdnjavo. Rdeča Armada ima najčvrstejše in najzanesljivejše zaledje od vseh vojsk na svetu.

V tem je izvor moči Sovjetske Zveze.

Ni dvoma, da bo izšla sovjetska država iz vojne močna in še bolj okrepljena. Nemški osvajalci rušijo in pustošijo našo deželo, da bi izpodkopali moč naše države. Prodiranje Rdeče Armade je še v večji meri odkrilo barbarski in razbojniški značaj hitlerjevske vojske. Nemci so iztrebili v zavzetih predelih stotisoče naših mirnih ljudi. Kakor srednjeveški barbari in Atilove horde nemški zločinci teptajo polja, požigajo mesta in yasi, rušijo industrijska podjetja in kulturne ustanove. Nemški zločini pričajo o slabosti fašističnih osvajalcev, ker tako ravnaajo samo začasni vladodržci, ki sami ne verjamejo v svojo zmago. In čim brezupnejši postaja položaj hitlerjevcev, tem bolj besnijo v svojih zverinstvih

in ropanju. Naš narod ne bo oprostil nemškim izrodkom teh zločinov. Poklicali bomo na odgovor nemške zločince za vse njihove zločine!

V pokrajinah, kjer začasno besnijo fašistični razbojniki, bo treba obnoviti porušena mesta in vasi, industrijo, promet, kmečko gospodarstvo, kulturne ustanove in ustvariti za sovjetsko ljudstvo, osvobojeno fašističnega suženjstva, normalne pogoje za življenje. Že zdaj se je s polno brzino razvilo delo za obnovo gospodarstva in kulture v pokrajinah, ki jih je moral zapustiti sovražnik, toda to je šele začetek. Treba bo do kraja likvidirati posledice gospodarjenja Nemcev v osvobojenih pokrajinah. To je velika vsenarodna naloga. Mi moremo in moramo izvršiti to težko nalogo v kratkem času.

3. Utrditev profihitlerjevske koalicije — razpad fašističnega bloka

Preteklo leto pomeni preobrat ne samo v Domovinski Vojni Sovjetske Zveze, ampak sploh v vsej svetovni vojni. Spremembe, ki se nastopile to leto v vojaškem in zunanje političnem položaju, so se razvile v korist ZSSR in njej prijateljskih zavezniških dežel, na škodo Nemčije in njenih sokrivcev pri razbojništvih v Evropi. Rezultati in posledice zmag Rdeče Armade so daleč prekoračili okvir sovjetsko-nemške fronte, spremenili ves nadaljnji tek svetovne vojne in dobili velik mednarodni pomen. Zmaga zavezniških dežel nad skupnim sovražnikom se je približala, a odnosi med zavezniki, vojno prijateljstvo njihovih armad pa se proti pričakovanju nasprotnikov ne le da ni oslabilo, ampak nasprotno še povečalo in učvrstilo. O tem zgovorno pričajo tudi zgodovinske odločitve Moskovske konference predstavnikov Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Združenih Držav Amerike, ki so bile nedavno objavljene. Zdaj so naše zedinjene dežele polne odločnosti, da zadajo sovražniku skupne udarce, ki bodo privedli do popolne zmage nad njim. Letos so udarce Rdeče Armade po nemško-fašističnih četah spremljale vojne operacije naših zaveznikov v Severni Afriki, v bazenu Sredozemskega morja in v Južni Italiji.

Razen tega so zavezniki izpostavili in še naprej izpostavljajo temeljitemu bombardiranju važna industrijska središča v Nemčiji in s tem močno slabijo vojno sposobnost sovražnika. Če vsemu temu dodamo še to, da nas zavezniki redno zalagajo z raznovrstnim orožjem in surovinami, moremo brez pretiravanja reči, da so z vsem tem dokaj olajšali uspehe naše poletne ofenzive. Današnjih operacij zavezniških čet na jugu Evrope seveda še ne moremo smatrati za drugo fronto, vendar je to nekaj, kar je podobno drugi fronti. Razume se, da bo otvoritev prave druge fronte v Evropi, ki ni daleč, znatno pospešila zmago nad hitlerjevske Nemčijo in še bolj utrdila bojno prijateljstvo zavezniških držav. Dogodki preteklega leta torej dokazujejo, da je protihitlerjevska koalicija trdna zveza narodov in da temelji na trdni osnovi. Zdaj je že vsem

jasno, da je hitlerjevska klika, ki je začela sedanjo vojno, pripeljala Nemčijo in njene prirepnike v slepo ulico. Porazi fašističnih čet na sovjetsko-nemški fronti in udarci zaveznikov italijansko-nemškim četam so omajali vso stavbo fašističnega bloka, ki se zdaj podira pred našimi očmi.

Italija je nepovratno izpadla iz hitlerjevske koalicije. Mussolini ne more ničesar bistveno spremeniti, ker je dejansko nemški ujetnik. Na vrsti so drugi udeleženci koalicije: Finska, Madžarska, Romunija in drugi Hitlerjevi vazali. Vojaški porazi Nemčije so jih navdali s strahom. Zdaj so zgubili že vsak up na zanje ugoden izid vojne in jih skrbi, kako se bodo izvlekli iz blata, v katerega jih je potegnil Hitler. Sokrivci hitlerjevske Nemčije v ropanju so komaj še pokorni svojemu gospodarju. Zdaj ko je prišel čas, da odgovarjajo za razbojništva, gledajo na vse strani in preže na ugodno priliko, da se neopaženo izmuznejo iz razbojniške bratovščine.

Ko so začeli vojno, so udeleženci hitlerjevskega bloka računali na hitro zmago. Že vnaprej so se domenili, kaj bo kdo dobil: eden kolače in pečenje, drugi brce in bunke. Razume se, da so brce in bunke namenili svojim nasprotnikom, sebi pa kolače in pečenje. Toda zdaj je jasno, da Nemčija in njeni hlapci ne bodo dobili niti kolačev niti pečenja, marveč da si bodo morali razdeliti brce in bunke. Videč to malo zavidno perspektivo, si Hitlerjevi sokrivci zdaj ubijajo glavo, kako bi se umaknili iz vojne in bili pri tem deležni čim manj brce in bunk.

Primer Italije kaže Hitlerjevim vazalom, da, čim kasneje zapuste Nemčijo in čim delj ji dovoljujejo, da gospodari v njihovih državah, tem večje opustošenje čaka njihove dežele, tem večje bo trpljenje njihovih narodov. Primer Italije nadalje uči, da hitlerjevska Nemčija niti ne misli na obrambo svojih vazalnih držav, ampak da jih hoče spremeniti v areno vojnega pustošenja, da bi tako odgodila svoj lastni krah. Stvar nemškega fašizma je izgubljena, a krvavi „novi red“, ki ga je ustvaril, gre k svojemu zlomu. V okupiranih evropskih deželah raste vsenarodna eksplozija upora proti fašističnim zaslužnjavcem. Nepovratno je izgubljen nekdanji prestiž Nemčije v njenih zavezniških in nevtralnih državah, razrahljane so njene gospodarske in politične zveze z nevtralnimi državami. Davno je že minil čas, ko je hitlerjevska klika kričala o osvojitvi svetovnega gospostva. Zdaj, kot je znano, Nemcem ni do svetovnega gospostva. Da le odnesejo celo kožo — evo ti zastoj svetovno gospostvo.

Na ta način je tek vojne pokazal, da zveza fašističnih držav ni imela in nima trdnih temeljev. Hitlerjevska koalicija je nastala na osnovi osvajalskih roparskih poželenj njenih udeležencev. Dokler so doživljali hitlerjevci vojaške uspehe, se je zdela koalicija močna, toda že prvi porazi fašističnih čet so dovedli do dejanskega razpada fašističnega razbojniškega bloka. Hitlerjevska Nemčija in njeni vazali stoje pred svojo katastrofo. Zmaga zavezniških dežel nad hitlerjevsko Nemčijo bo postavila na dnevni red važna vprašanja organizacije in vzpostavitve državnega, ekonomskega in kulturnega življenja evropskih narodov. Politika naše

vlade ostane v teh vprašanjih nespremenjena. Skupaj s svojimi zavezniki bomo morali :

1. Osvoboditi evropske narode fašističnih osvajalcev in jim nuditi pomoč pri obnavljanju njihovih nacionalnih držav, ki so jih fašistični zaslužnevalci razkosali. Narodi Francije, Belgije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Grčije in drugih držav, ki so pod nemškim jarmom, morajo postati svobodni in samostojni.

2. Dati osvobojenim evropskim narodom polno pravico in svobodo, da sami rešujejo vprašanja svoje državne ureditve.

3. Ukreniti, da bodo vsi fašistični zločinci, kriveci, ki so odgovorni za to vojno in trpljenje narodov, pa naj se skrijejo v kateri koli deželi, dobili strogo kazen in plačilo za vse zločine, ki so jih počeli.

4. Ustvariti tak red v Evropi, ki bo popolnoma izključil možnost, da bi Nemčija spet napadla.

5. Ustvariti trajno gospodarsko, politično in kulturno sodelovanje evropskih narodov, temelječe na medsebojnem zaupanju in medsebojni pomoči, z namenom, da se vzpostavi gospodarstvo in kultura, ki so ju uničili Nemci.

Rdeča Armada in sovjetsko ljudstvo sta dosegla v preteklem letu velike uspehe v borbi proti nemškim osvajalcem. Dosegli smo temeljit preobrat v vojni v korist naše države in zdaj se vojna približuje končnemu razpletu. Toda sovjetskim ljudem ne pristaja se ustaviti pri tem, kar so dosegli, opajati se nad svojimi uspehi. Zmaga se nam utegne izmuzniti iz rok, če se bo v naših vrstah pojavilo samozadovoljstvo. Zmage ni mogoče doseči brez boja in napora. Doseže se z bojem. Zmaga je zdaj blizu, toda za njeno izvojevanje so potrebni novi napor sil, požrtvovalnost, delo vsega zaledja, tehtne in odločne operacije Rdeče Armade na fronti.

Bil bi zločin nad sovjetsko Domovino, nad sovjetskimi ljudmi, ki so začasno prišli pod fašistični jarem, nad evropskimi narodi, ki trpe pod fašističnim jarmom, če ne bi izkoristili vseh možnosti za čimprejšnje uničenje sovražnika. Sovražnik si ne sme oddahnuti. Vidite, zato je treba napeti vse sile, da dotolčemo sovražnika.

Sovjetsko ljudstvo in Rdeča Armada jasno vidita težave predstoječega boja, toda že zdaj je jasno, da se približuje dan naše zmage. Vojna je stopila v stadij, ko gre za to, da bo okupator popolnoma pregan iz sovjetske dežele in da bo likvidiran fašistični „novi red“ v Evropi. Ni daleč dan, ko bomo popolnoma očistili Ukrajino in Belo Rusijo, Leningrajsko in Kalininsko pokrajino, ter osvobodili narode Krima, Litve, Latvije, Estonije, Moldavije in Karelo-Finske Republike.

Tovariši!

Za zmago angleško-sovjetsko-ameriške bojne zveze!

Za osvoboditev evropskih narodov izpod fašističnega jarma!

Za popolni izgon nemških izrodov iz naše dežele!

Živela Rdeča Armada!

Živela naša Vojna mornarica!

Živeli naši pogumni partizani in partizanke!

Živela naša velika Domovina!

Smrt nemškimi osvajalcem!

Dnevno povelje

vrhovnega komandanta, maršala Sovjetske Zveze
J. V. Stalina, z dne 7. novembra 1943

**Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, pod-
oficirji, oficirji in generali, partizani in partizanke,
delovno ljudstvo Sovjetske Zveze!**

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške Partije vas pozdravljam in vam čestitam ob 26-letnici Velike Oktobrske Socialistične Revolucije.

26-letnico naše Velike Socialistične Revolucije praznujemo v dneh slavnih zmag Rdeče Armade nad sovražniki naše domovine.

Že preko dve leti vojuje naš narod osvobodilno vojno proti nemško-fašističnim zaslužjevalcem. Pred letom dni je naša Domovina preživljala težke dneve. Sovražnik je v tem času zavzel velik teritorij. Milijoni sovjetskih ljudi so trpeli v nemški sužnosti. Sovražne horde so drvele proti Volgi, da bi obšle Moskvo od vzhoda in oblegale dohode k Zakavkazju. Toda Rdeča Armada je s svojimi prsi zastavila sovražniku pot. Naše čete so ustavile tujčeve razbojniške horde, jih razbile pri Stalingradu in jih naglo pognale na zapad. Od tedaj drži Rdeča Armada neprekinjeno v svojih rokah iniciativo vojaških operacij.

Pozimi 1942-43 so naše slavne čete razbile izbrane armade Nemcev, Italijanov, Romunov in Madžarov, iztrebile in zajele nad milijon sovražnih vojakov in oficirjev ter osvobodile velikansko ozemlje kakih pol milijona kvadratnih kilometrov. Poleti 1943 je Rdeča armada zadala sovražniku nov težak udarec. Naše čete so v nekaj dneh likvidirale poletno ofenzivo Nemcev in s tem pokopale Hitlerjev načrt o uničenju glavnih sil Rdeče Armade in o obkolitvi Moskve od Orla in Kurska. Še več, Rdeča Armada je sama prešla v odločno ofenzivo, prebila močno utrjeno sovražnikovo linijo in ga v treh mesecih potisnila na zapad, mestoma za 400—450 km. Med poletno ofenzivo so naše čete pregnale sovražnika iz dela Ukrajine na levem bregu Dnjepra, iz Doneške kotline, s Tamanskega polotoka, iz Orelske in Smolenske pokrajine, stopile v Ukrajino na desnem bregu Dnjepra, zavzele glavno mesto sovjetske Ukrajine — Kijev, stopile v Belorusijo, zavzele položaje ob dohodu na Krim, osvobodile čez 160 mest in čez 38.000 naselij.

Rdeča Armada je v preteklem letu iztrgala Nemcem skoro dve tretjini naše dežele, ki so jo Nemci prej zasedli, in rešila iz nemškega suženjstva na desetero milijonov sovjetskih ljudi.

V preteklem letu so zgubili Nemci na sovjetsko-nemški fronti nad 4 milijone vojakov in oficirjev, od tega vsaj 1,800.000 ubitih. Na sovjetsko-nemški fronti so neslavno končali izbrani kadri nemško-fašističnih armad. Obenem z njimi so za vedno pokopani Hitlerjevci načrti o osvojitvi sveta in zaslužjenju narodov.

Res je sicer, da se nemška vojska tudi zdaj trdovratno bori, toda porazi, ki so jih Nemci pretrpeli, odkar so bili razbiti pri Stalingradu, so oslabili borbeni duh nemške vojske. Zdaj se Nemci boje obkolitve kakor ognja in kadar jim grozi nevarnost, da jim pridemo za hrbet, zbežijo in puščajo na bojišču vojni material in ranjence. V ofenzivnih bojih minulega leta so se naše čete obogatile z izkušnjami, kako je treba voditi sodobno vojskovanje. Naši oficirji in generali večje in uspešno vodijo čete. Rdeča Armada je postala najmočnejša in najbolj prekaljena sodobna vojska. Zmage Rdeče Armade so še bolj utrdile mednarodni položaj Sovjetske Zveze. Prodiranje naše vojske so podpirale vojne operacije zavezniških čet v Sev. Afriki, na italijanskih otokih in na jugu Italije. Letalstvo naših zaveznikov je močno bombardiralo industrijska središča Nemčije. Ni dvoma, da bodo udarci Rdeče Armade po nemških četah na vzhodu, podprti z udarci glavnih zavezniških sil na zapadu, privedli do zloma hitlerjevske Nemčije in do popolne zmage protihitlerjevske koalicije.

Rdeča Armada bi ne mogla doseči velikih zmag tega leta brez vsenarodne pomoči sovjetskega ljudstva. Sovjetsko ljudstvo vloga vse svoje sile v podpiranje svoje armade. Kot nepretrgana reka tečejo na fronto orožje, municija, oprema in živila. Ural in Doneška kotlina, Moskva in Povolžje, Leningrad in Baku, Kazahstan in Uzbekistan, Gruzija in Armenija, vse naše republike in pokrajine so postale močni arzenali Rdeče Armade, Sovjetsko ljudstvo uspešno obnavlja industrijske in poljedelske kraje, ki so bili iztrgani sovražniku, izroča obratovanju tovarne, rudnike in železnice, obnavlja sovhoze in kolhoze, daje dobrine osvobojenih predelov v službo fronti.

Naši uspehi so v resnici veliki. Toda ravnali bi naivno, ako bi se zadovoljili z doseženimi uspehi. Zdaj, ko Rdeča Armada goni sovražnika na drugi strani Dnjepra in ko se prebija proti zapadni meji naše dežele, bi bilo še posebno nevarno, če bi postali brezbrizni in samozadovoljni ter podcenjevali resne težave predstojećih bojov. Sovražnik se bo zdaj z izredno silovitostjo boril za vsako ped zemlje, ki jo je osvojil, ker vsak korak naše vojske naprej približuje uro obračuna z Nemci za zločine, ki so jih počeli v naši deželi. Boj za popolno zmago nad nemško-fašističnimi osvajalci bo terjal od vojske in ljudstva še velikih naporov in novih podvigov.

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji, oficirji in generali,

partizani in partizanke! V velikih bitkah s prekletim sovražnikom ste dosegli velike zmage in obdali z neminljivo slavo borbene zastave Rdeče Armade in Vojne mornarice. Rdeča Armada in Vojna mornarica imata zdaj vse možnosti, da v najkrajšem času popolnoma očistita sovjetsko deželo nemških osvajalcev. V svrhu zmage naše Domovine nad nemško-fašističnimi izrodki

velevam:

1. Vsem vojakom in podoficirjem, da neumorno izpopolnjujejo svojo bojno mojstrstvo, najtočneje izvršujejo zahteve vojnega pravilnika, odredbe komandirjev in načelnikov, da vedno in povsod drže red, čvrsto disciplino in visoko organiziranost.

2. Oficirjem in generalom vseh vrst vojske, da izpopolnjujejo vodstvo čet na bojišču in v vzajemnih operacijah vseh vrst vojske, da utrdijo uspehe prodirajočih čet, da hitro preganjajo sovražne čete, da hitreje organizirajo službo zaledja, da smelo izkoristijo rezerve za nove udarce.

3. Vsej Rdeči Armadi, da pogumno in odločno ruši sovražnikovo obrambo, da noč in dan preganja sovražnika, da mu onemogoči utrditev na položajih, da s premišljenimi in drznimi manevri seka sovražnikove prometne zveze, da ga obkoljuje in napada njegove čete, uničuje in lovi živo silo in zaplenjuje sovražnikov vojni material.

4. Partizanom in partizankam, da dvigajo sovjetske ljudi v oborožen boj proti Nemcem, da vsestransko povečajo pomoč prodirajoči Rdeči Armadi, da razbijajo zaledje in sovražnikove štabe, da rešujejo sovjetske ljudi pred iztrebljenjem in odvajanjem na prisilno delo v Nemčijo, da neusmiljeno pobijajo nemško-fašistično drhal.

Vojaki Rdeče Armade, partizani in partizanke! Naprej za popolni zlom nemško-fašističnih osvajalcev!

Živela 26-letnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije!

Živela naša zmagovita Rdeča Armada!

Živela naša zmagovita Vojna mornarica!

Živeli naši pogumni partizani in partizanke!

Živela naša velika Domovina!

Maščevanje in smrt nemško-fašističnim osvajalcem!

Dnevno povelje

maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina, z dne 23. februarja 1944
ob 26-letnici Rdeče Armade

**Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji,
podčastniki, častniki in generali, partizani in
partizanke!**

Šestindvajseto obletnico Rdeče Armade obhajajo narodi naše Domo-
vine v času zgodovinskih zmag sovjetskih čet nad nemškimi fašističnimi
četami.

Že več ko leto dni izvaja Rdeča Armada zmagovito ofenzivo, pri
čemer drobi vojske hitlerjevskih osvajalcev in čisti od njih svojo deželo.
V tem času je Rdeča Armada uspešno zaključila zimsko ofenzivo 1942-3.
leta, dobila poletne bitke 1943 in razvila zmagovito zimsko ofenzivo
1943-4. Pri teh vojnih ofenzivah, ki jim ni para v zgodovini, je Rdeča
Armada prodrla mestoma do 1700 km na zapad in očistila skoro tri četr-
tine svoje dežele, ki jo je imel dotlej zasedeno sovražnik.

V dosedanji zimski ofenzivi je Rdeča Armada likvidirala močno
nemško obrambo na vsej dolžini Dnjepra od Žlobina do Hersona in s tem
prekrižala račune Nemcev, da bi mogli uspešno izvajati na sovjetsko-
nemški fronti zavlačevanje z obrambno vojno.

V treh mesecih zimske ofenzive so izvojevale naše hrabre čete največ-
je zmage na desnem bregu Dnjepra v Ukrajini, dovršile osvoboditev
kijevske, dnjepropeetrovske in zaporoške pokrajine, osvobodile vso žitomir-
sko in skoro vso rovensko in kirovograjsko pokrajino ter vrsto rajonov
viniške, nikolajevske, kamenecpodolske in volinjske pokrajine. Z odločnimi
operacijami Rdeče Armade so bili likvidirani poskusi nemške protiofenzive
v rajonih Žitomira, Krivega Roga in Umana. Sovjetske čete so priredile
Nemcem nov Stalingrad na desnem bregu Dnjepra, ko so obkolile in uni-
čile v rajonu Korsun-Ševčenkovski deset nemških divizij in eno brigado.

Sovjetske čete so izvojevale veliko zmago pri Leningradu. Naše
čete so zlomile močan sistem trajnih, globoko razpredenih sovražnih utrdb,
uničile velike skupine nemških čet, popolnoma razbile sovražno blokado

okrog Leningrada in ga rešile barbarskega topovskega obstreljevanja. Sovjetski vojaki so pri zaključevanju čiščenja leningrajske in kalininske pokrajine od fašističnih izrodov stopili na tla sovjetske Estonije. Vse večji obseg dobiva množično izganjanje okupatorja iz Belorusije: skoro popolnoma sta osvobojeni gomelska in polocka pokrajina ter vrsta rajonov mogiljevske in vitebske pokrajine. V nepovoljnih pogojih sedanje zime so naše čete po zlomu sovražnikove obrambne linije v treh mesecih zimske ofenzive očistile okoli 200.000 kvadratnih kilometrov sovjetske dežele. Rdeča Armada je iztrgala sovražniku nad 13.000 krajev, med temi 82 mest in 320 železniških postaj. Izpod fašističnega suženjstva so bili osvobojeni nadaljnji milijoni sovjetskih državljanov, naši Domovini so bili vrnjeni važni poljedelski in industrijski predeli z najbogatejšimi zalogami železne rude in manganā. Nemci so ostali brez teh ekonomsko važnih predelov, katerih so se tako krčevito okleпали.

Zdaj mora biti že vsem jasno, da se hitlerjevska Nemčija nezadržno približuje katastrofi. Res je, da so pogoji za Nemčijo v tej vojni ugodnejši, kakor so bili v prejšnji svetovni vojni, ko se je morala od vsega začetka boriti na dveh frontah. Vendar pa je velik minus za Nemčijo dejstvo, da se je Sovjetska Zveza pokazala v tej vojni mnogo močnejšo, kot je bila stara carska Rusija v prejšnji vojni. V prvi svetovni vojni se je bojevalo proti nemškemu bloku na dveh frontah šest velikih držav: Francija, Rusija, Anglija, Zedinjene Države Amerike, Japonska in Italija. V sedanji vojni sta prešli Japonska in Italija na nemško stran, Finska se je pridružila fašističnemu bloku, v nasprotni tabor je prestopila Romunija, ki se je v prejšnji vojni bojevala proti Nemčiji, razen tega pa do zdaj operirajo glavne sile na eni fronti, proti Sovjetski Zvezi. Iz zgodovine vemo, da je Nemčija vedno zmagala, če se je vojskovala na eni fronti, in obratno, da je vojno izgubila, če se je morala bojevati na dveh frontah. V sedanji vojni pa Nemčija kljub temu, da se vojskuje z glavnimi svojimi silami na eni fronti, proti ZSSR, ne samo, da ni mogla izvojevati zmage, marveč so jo siloviti udarci oboroženih sil Sovjetske Zveze spravili na rob katastrofe. Če že Sovjetska Zveza v boju enega proti enemu ni le vzdržala pritiska nemškega vojnega stroja, ampak je nemško-fašističnim četam prizadejala tudi odločilne poraze, bo položaj hitlerjevske Nemčije še brezupnejši, ko bodo nastopile glavne sile naših zaveznikov in se bo začela proti hitlerjevski Nemčiji še hujša ofenziva armad vseh zaveznških držav. Nemško-fašistični razbojniki se iztegujejo zdaj po rešilnih bilkah, da bi odvrnili katastrofo. Spet so se vrgli na „totalno“ mobilizacijo v zaledju, čeprav so v Nemčiji ljudske sile izčrpane. Fašistični kolovodje si obupno prizadevajo, da bi napravili razdor v taboru protihitlerjevske koalicije in s tem podaljšali vojno. Hitlerjevski diplomati dirjajo iz ene nevtralne dežele v drugo, se trudijo najti zveze s protihitlerjevskimi elementi in namigujejo na možnost separatnega miru zdaj z našo državo zdaj z našimi zavezniki. Vse te nakane hitlerjevcev pa so obsojene na

neuspeh, ker leže v osnovi protihitlerjevske koalicije življenjsko važni interesi zaveznikov, ki so si zastavili nalogo, da uničijo hitlerjevsko Nemčijo in njene pomagače v Evropi. Ravno ta skupnost osnovnih interesov vodi k utrjevanju vojaške zveze ZSSR, Anglije in Amerike v tej vojni.

Bliža se ura končnega obračuna za vse zločine, ki so jih izvršili hitlerjevci v sovjetski deželi in v okupiranih deželah Evrope. Zmagoslavne ofenzive Rdeče Armade so bile omogočene z novimi delovnimi junaštvi sovjetskih ljudi v vseh panogah našega narodnega gospodarstva. Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze je utrdilo poletne zmage Rdeče Armade na frontah z novimi zmagami proizvodnje v zaledju.

Naši industrijski delavci pravočasno izpolnjujejo in nadizpolnjujejo predpisane načrte, ki jih je predpisala država. Obratovati so začele nove tovarne, visoke peči in električne centrale; v neverjetno kratkem času je bila obnovljena industrija v osvobojenih rajonih, ki jo je porušil okupator. Junaški napor delavskega razreda še bolj krepijo vojno-materialne osnove Rdeče Armade in s tem približujejo uro dokončne zmage.

Sovjetski kmetje, ki dajejo državi živila za vojsko in mesta ter surovine za industrijo, z brezprimerno požrtvovalnostjo pomagajo Rdeči Armadi.

Sovjetska inteligenca nudi neposredno vodilno pomoč delavcem in kmetom pri širjenju proizvodnje in zadovoljevanju potreb Rdeče Armade.

Delovno ljudstvo osvobojenih predelov iz dneva v dan povečuje pomoč Rdeči Armadi, svoji osvoboditeljici, ter priključuje toku pošiljk, ki gredo na fronto, proizvodnjo obnovljenih tovarn in poljedelstva.

Nobenega dvoma ni, da bodo sovjetski narodi tudi v bodoče s svojim junaškim delom in naporom vseh svojih sil skrbeli za stalen porast proizvodnih sil dežele, za čim hitrejšo in končno uničenje nemško-fašističnih osvajalcev.

Ustvarjanje novih vojaških formacij v zveznih republikah, ki sta jih pripravila vojno tovarištvo narodov ZSSR v Domovinski Vojni in vsa zgodovina naše države, bo še bolj utrdilo Rdečo Armado in vtilo v njene vrste novih, borbenih sil.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali! Tovariši partizani in partizanke!

V veliki osvobodilni vojni za svobodo in neodvisnost naše Domovine ste pokazali čudeže junaštva. Rdeča Armada je dosegla v vojni preobrat v našo korist in gre zdaj s sigurnim korakom končni zmagi naproti. Sovražnik doživlja poraz za porazom, toda ni še razbit. Hitlerjevski razbojnik, ko vidijo, da se približuje njihov konec in neizbežno maščevanje za vse zločine, ki so jih počeli v naši deželi, se upirajo besno kakor smrtno ranjena zver. V borbo mečejo svoje zadnje sile in rezerve ter se krčevito oprijemljejo vsakega metra sovjetske dežele. Prav zaradi tega,

pa naj bodo naši uspehi še tako veliki, moramo enako kakor prej trezno presojeti sovražnikove sile in biti budni ter ne smemo dopuščati v svojih vrstah brezskrbnega samozadovoljstva in brezbriznosti.

Vojna zgodovina še ne pozna primera, da bi sovražnik sam skočil v prepad. Če hočemo zmagati, moramo pritirati sovražnika do brezna in ga pahniti vanj. Samo uničujoči udarci, ki postajajo čedalje hujši, lahko zlomijo sovražnikov odpor in nas privedejo do končne zmage. Zato je treba še naprej izpopolnjevati vojaško izobrazbo borecev in mojstrstvo komandirjev naše vojske. Dolžnost Rdeče Armade je, da neprestano povečuje svoje vojaške sposobnosti, da stalno in pazljivo študira, kako je treba tolči nasprotnika, da spretno in pravočasno odkriva njegove zvite nakane in da postavi proti sovražnikovi taktiki našo popolnejšo taktiko. Vojaške izkušnje in pridobitve naprednih oddelkov in enot Rdeče Armade morajo postati last vseh naših čet, vse Rdeče Armade, da se vsi njeni borci in častniki nauče tolči nasprotnika po vseh predpisih moderne vojne znanosti.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali, partizani in partizanke!

Pozdravljam vas in vam čestitam ob 26-letnici Rdeče Armade ter zapovedujem:

1. Vsem vojakom in podčastnikom, pešcem, minometalcem, topničarjem, letalcem, tankistom, pionirjem, vojakom za zvezo, konjenikom: neumorno izpopolnjujte svoje vojaško mojstrstvo, do kraja izkoriščajte našo divno vojno tehniko, bijte sovražnika, kakor ga bijejo naši slavni gardisti, točno izvršujte ukaze komandirjev, utrjujte disciplino in povečujte organiziranost.

2. Častnikom in generalom vseh vrst vojske: izpopolnjujte umetnost vodstva čet, taktiko manevriranja, medsebojno sodelovanje vseh vrst vojske v borbi, pogumneje in širje prenašajte izkušnje prednjaških gardnih edinic in oddelkov v borbene prakso. Dvignite kakovost dela v štabih in vojnem zaledju na višjo raven, vsestransko izboljšujte in razvijajte naše obveščevalstvo.

3. Vsej Rdeči Armadi: s kombinacije ognja in manevra lomite sovražnikovo obrambo v vsej njeni notranjosti, ne dajajte oddiha sovražniku, pravočasno likvidirajte sovražnikove poizkuse, da bi s protinapadi zadržal našo ofenzivo, spretno organizirajte preganjanje sovražnika, preprečujte mu, da bi odvažal tehniko, z drznimi manevri obkrožajte boke sovražnih čet, prebijajte se v njegovo zaledje in obkoljujte

nasprotnikove čete, drobite jih in uničujte, če nočejo položiti orožja.

4. Partizanom in partizankam: povečujte pomoč Rdeči Armadi, napadajte sovražnikove štabe in posadke, uničujte njegovo zaledje, rušite njegove prometne zveze, onemogočajte mu dovažanje rezerv.

5. V proslavitev velikih zmag, ki so jih izvojevale oborožene sile sovjetske države v minulem letu, naj danes, 23. februarja, na dan 26. obletnice Rdeče Armade, ob 18. uri v Moskvi, Leningradu, Kijevu, Dnjeprópetrovsku, Gomelju in Rostovu dvajset topovskih salv pozdravi naše hrabre čete.

Slava naši zmagovíti Rdeči Armadi!

Slava sovjetskemu orožju!

Slava našim hrabrim partizanom in partizankam!

Živela naša velika sovjetska Domovina!

Živela naša Vsezvezna Komunistična Partija — navdihovalka in organizatorica velikih zmag Rdeče Armade!

Smrt nemškím osvajalcem!

Dnevno povelje

maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina 1. maja 1944

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji in oficirji, generali, partizani in partizanke, delovno ljudstvo Sovjetske Zveze!

Bratje in sestre, ki ste začasno padli pod jarem nemških zatiralcev in ki so Vas nasilno odvedli na fašistično prisilno delo v Nemčijo!

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške Partije Vas pozdravljam in Vam čestitam k 1. maju.

Narodi naše dežele proslavljajo 1. maj z izrednimi uspehi Rdeče Armade. Odkar so bile zlomljene nemške divizije pri Stalingradu, Rdeča Armada skoro neprestano napreduje. V tem času je Rdeča Armada v bojih prešla pot od Volge do Sereta, od predgorja Kavkaza do Karpatov ter je pri tem izganjala sovražno svejat in čistila Sovjetsko Zvezo. V zimski vojni leta 1943-44 je Rdeča Armada zmagala v zgodovinskih bitkah za Dnjeper in za Ukrajino na desnem bregu Dnjepra, razbila močne nemške obrambne črte pod Leningradom in na Krimu, z večšimi in hitrimi operacijami je razbila nemško obrambo ob rekah južni Bug, Dnjester, Prut in Seret. Domala vsa Ukrajina, Moldavija, Krim, Leningrajska in Kalininska pokrajina in velik del Bele Rusije so očiščeni od nemških osvajačev. Vrnjeni so Domovini metalurgija na jugu, krivoroška, kerška in nikopolska ruda ter rodovitne dežele med Dnjeprom in Prutom. Na desetero milijonov sovjetskih ljudi je osvobojenih iz fašističnega suženjstva.

Izvršujoč veliko delo osvobojenja rodne grude od fašističnih osvajačev je Rdeča Armada prispela na našo državno mejo z Romunijo in Čehoslovaško in nadaljuje z razbijanjem sovražnikovih čet na ozemlju Romunije.

Uspehe Rdeče Armade je omogočila pravilna strategija in taktika sovjetskega poveljstva, visoki moralni duh in ofenzivni polet naših borcev in poveljnikov, dobra preskrba naših čet s prvovrstno sovjetsko vojaško tehniko, bojevna večšina in izvežbanost naših topničarjev, metalcev min, tankistov, letalcev, čet za zvezo, pionirjev, pešcev, konjenikov in oglednikov.

K tem uspehom so v veliki meri prispevali naši zavezniki Združene Države Amerike in Velika Britanija s tem, da vzdržujejo fronto v Italiji proti Nemcem in odtegujejo od nas precejšen del nemških čet, da nas preskrbujejo z zelo dragocenimi strateškimi surovinami in orožjem, da

sistematično bombardirajo vojne objekte v Nemčiji in s tem slabe sovražnikovo vojaško silo.

Toda ti uspehi Rdeče Armade bi bili lahko samo kratkotrajni in bi padli na nič ob prvem resnejšem protiudarcu sovražnika, če ne bi ves naš narod, vsa naša dežela podpirala v zaledju Rdečo Armado. V bojih za Domovino je Rdeča Armada pokazala brezprimerno junaštvo. Toda sovjetsko ljudstvo ni ostalo dolžno Rdeči Armadi. Pod težkimi pogoji vojne je ljudstvo doseglo velike uspehe v množični produkciji orožja in streliva, oblek in živežnih potrebščin ter v tem, da je pravočasno pripeljalo vse to na fronto Rdeči Armadi.

V preteklem letu je pomembno narastla moč sovjetske industrije. V pogon so bile spravljene nove tovarne, rudniki, na desetero električnih central, železniških prog in mostov. Novi milijoni sovjetskih ljudi so stopili k strojem ter se naučili pri kompliciranih strojih novih strok in so postali mojstri svojega dela.

Častno so prestali preizkušnjo vojne naši kolhozi in sovhozi. Pod težkimi pogoji vojnega časa dela sovjetsko kmečko ljudstvo neutrudno na njivah ter preskrbuje hrano za našo vojsko in dobavlja surovine naši industriji.

Tudi naša inteligenca je obogatila sovjetsko znanost, tehniko, kulturo in umetnost z novimi sijajnimi uspehi in izumi.

Neprecenljive zasluge pri obrambi Domovine imajo sovjetske žene, ki požrtvovalno delajo v interesu fronte in pogumno prenašajo vse težkoče vojnega časa ter hkrati navdihujejo k vojnim podvigom borce rdečearmeje, osvoboditelje naše Domovine!

Domovinska vojna je pokazala, da je sovjetsko ljudstvo sposobno ustvarjati čudeže in prestati najtežje preizkušnje. Delavce, kolhoznike in sovjetsko izobraženstvo, vse sovjetsko ljudstvo prežema odločna volja, pospešiti zlom sovražnika, popolnoma obnoviti gospodarstvo, ki so ga razrušili fašisti, ter okrepiti in še bolj obogatiti našo deželo.

Pod udarci Rdeče Armade poka in razpada blok fašističnih držav. Med romunskimi, madžarskimi, finskimi in bolgarskimi hitlerjevskimi zavezniki vladata strah in zmeda. Hitlerjevski hlapci v deželah, ki so jih Nemci okupirali in ki jih okupirajo, morajo danes uvideti, da je Nemčija izgubila vojno. Romunija, Madžarska, Finska in Bolgarija imajo samo eno možnost, da se izognejo katastrofi: da pretrgajo z Nemčijo in izstopijo iz vojne. Pri tem pa je težko računati s tem, da bi sedanje vlade teh dežel bile v stanu prekiniti z Nemci. Treba bo misliti na to, da bodo narodi teh dežel sami morali vzeti v roke stvar svoje osvoboditve izpod nemškega jarma. In čim preje bodo narodi teh dežel uvideli, v kakšno zagato so jih spravili hitlerjevci, čim preje bodo ustavili vsako pomoč nemškemu zasluževalcem in njihovim hlapcem ter quislingovcem v svoji lastni deželi, tem manj žrtev in razdejanja bo vojna v teh deželah napravila in tem bolj morajo računati na razumevanje demokratičnih dežel.

V svoji uspešni ofenzivi je Rdeča Armada dospela na naše državne meje v širini preko 400 km ter osvobodila nemško-fašističnega jarma več ko tri četrtine zasedenega sovjetskega ozemlja. Zdaj gre za to, da se vsa naša dežela očisti fašističnih osvajalcev in da se obnove državne meje Sovjetske Zveze na vsej črti od Črnega do Barencevega morja.

Toda naši narodi se ne smejo omejevati samo na izgon sovražnih čet iz naše Domovine. Nemške čete spominjajo sedaj na ranjeno zver, ki je prisiljena zavleči se k mejam svojega brloga, k Nemčiji, da bi zacelila rane. Toda ranjena zver, ki se vleče v svoj brlog, ne preneha biti s tem nevarna zver. Da bi se naša dežela in dežele, ki so z nami v zvezi, rešile nevarnosti zaslužnjevanja, je treba preganjati ranjeno nemško zver korak za korakom ter jo potolči v njenem lastnem brlogu. Preganjaje sovražnika je treba osvoboditi izpod nemškega suženjstva naše brate Poljake, Čehoslovake in druge zavezniške nam narode v zapadni Evropi, ki se nahajajo pod peto hitlerjevske Nemčije.

Razumljivo je, da je ta naloga težja stvar kakor izganjanje nemških čet iz okvira Sovjetske Zveze. Ona se more rešiti samo na podlagi skupnih naporov Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Združenih držav Amerike, s pomočjo skupnih udarcev vzhoda s silami naših čet, z zapada pa s silami čet naših zaveznikov. Ni nobenega dvoma, da bo mogel samo tak kombiniran udarec zlomiti popolnoma hitlerjevsko Nemčijo.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, podoficirji, oficirji, generali, partizani in partizanke! Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze, bratje in sestre, ki ste začasno pod jarmom nemških zaslužnjevalcev, ki so vas prisilno odgnali v fašistično sužnost v Nemčijo! Pozdravljam vas in pristrčno čestitam k prazniku 1. maja ter

velevam:

V proslavo zgodovinskih zmag Rdeče Armade na fronti in doseženih velikih uspehov delavcev, kolhoznikov in sovjetskega izobraženstva v zaledju Sovjetske Zveze naj se odda danes, na dan prazničnega dne delovnih množic vsega sveta, ob 20. uri 20 topovskih salv v Moskvi, Leningradu, Gomelu, Kijevu, Harkovu, Rostovu, Vinici, Sinferopolu in Odesi.

Živela naša sovjetska Domovina!

Živela naša Rdeča Armada in Vojna Mornarica!

Živelo veliko sovjetsko ljudstvo!

Živela sloga med narodi Sovjetske Zveze!

Živeli sovjetski partizani in partizanke:

Večna slava junakom, ki so padli v bojih za svobodo in neodvisnost naše Domovine!

Smrt nemškemu osvajalcem!

KAZALO

	Stran
Uvod	1
Tretja vojna obletnica oktobra	2
Poročilo J. V. Stalina, predsednika Državnega Obrambnega Odbora, na slavnostni seji Moskevskega Sovjeta odposlancev delovnega ljudstva, partijskih in socialnih organizacij mesta Moskve dne 6. novembra 1943	7
Dnevno povelje vrhovnega komandanta, maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina, z dne 7. novembra 1943	17
Dnevno povelje maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina, z dne 23. februarja 1944 ob 26-letnici Rdeče Armade	20
Dnevno povelje maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina 1. maja 1944	25

DOSLEJ JE IZŠLO:

- Št. 1. Za dvajsetletnico Leninove smrti — nemški beg pred Leningradom
- Št. 2. Katynska grozodejstva — največja nemška provokacija
- Št. 3. V. M. Molotov: Sprememba ljudskega komisariata Zveze Sovjetskih Socialističnih Republik za obrambo in za zunanje zadeve iz skupnih zveznih komisariatov v ljudske komisariate zveznih republik
- Št. 4. Deseto zasedanje Vrhovnega sovjeta ZSSR
- Št. 5. Sovjetska Rusija in slovanske države
- Št. 6. Govor ministrskega predsednika Velike Britanije Winstona Churchilla
- Št. 7. Georgij Dimitrov: Kam gre Bolgarija?
- Št. 8. Maršal Stalin o zmagah Rdeče Armade ob tretjem vojnem oktobru in ob 26-ti obletnici Rdeče Armade

---

Popravek:

V knjižici „Sovjetska Rusija in slovanske države“

Na strani 1 — 3. odst., 4. vrsta: „londonski“ namesto „sovjetski“
” ” 7 — v naslovu: „decembra“ namesto „februarja“

Univerzitetna knjižnica Maribor

16404/8

096003393

COBISS •